

bij zich laten komen, bij wie zij er op had aangedrongen, van 't Sant, die nu officieel verantwoordelijk was voor haar veiligheid, door een van de departementen te laten bezoldigen – zijzelf wenste vooreerst geen inkomen uit 's rijks kas te ontvangen. Gerbrandy had zich daarop bereid verklaard, van 't Sant een aanstelling te geven als raadadviseur bij zijn departement tegen het al genoemde jaarsalaris van f 8 000; van Angeren, zijn secretaris-generaal, had allerlei bezwaren geopperd, maar Gerbrandy had hem afgekappt met de woorden: 'Je moet geen moeilijkheden maken.'¹ Uiteraard was het aan Gerbrandy, als aan elke Nederlander die de krant gelezen had, bekend dat er in '34 moeilijkheden rond van 't Sant waren geweest – hij stak zijn licht bij Beelaerts op en Beelaerts stelde hem volledig gerust. Meer dan een formaliteit was van 't Sants aanstelling overigens niet, maar daar kwam wijziging in toen Gerbrandy, na gesprekken terzake met de koningin, Beelaerts en prins Bernhard (ook de prins interesseerde zich zeer voor de geheime verbindingen met bezet gebied) en na zijn contacten met de chefs van *MI-5* en *MI-6*, besloot, een onder zijn departement ressorterende geheime dienst op te richten: de Centrale Inlichtingendienst (de CID), waarvan van 't Sant hoofd zou worden. Daar was een koninklijk besluit voor nodig – Gerbrandy nam op zich, het te formuleren. Helaas had hij daarin geen ervaring en hoewel de koningin hem verzocht had, van Angeren niet in de zaak te mengen (die zou maar nieuwe moeilijkheden maken), moest Gerbrandy deze in de late avond van 18 juli toch in zijn slaap storen met de vraag, onmiddellijk een ontwerp-koninklijk besluit met daarbij passende aanbiedingsbrief op te stellen. Van 't Sant, zei Gerbrandy daarbij, moest als hoofd van de CID in een generaalsrang geplaatst worden, want hij diende in zijn nieuwe functie als gelijke in rang met de hoofden van de Engelse geheime dienst te kunnen spreken. Die explicatie bevredigde van Angeren niet en mede doordat hij zich al geërgerd had aan de hoge bezoldiging die eind mei voor 'raadadviseur' van 't Sant vastgesteld was, ging hij, zo verklaarde hij aan de Enquêtecommissie, 'lichtelijk saboteren'²: nadat artikel 1 van zijn koninklijk besluit³ bepaald had dat er een Centrale Inlichtingendienst was, 'voorlopig ter plaatse, waar de Nederlandse regering tijdelijk is gevestigd', bepaalde artikel 2:

'Aan het hoofd van de . . . dienst staat, in de functie van raadadviseur bij het departement van justitie F. van 't Sant, die (naar de verhoudingen in het leger) in rang gelijk staat met een generaal-majoor' –

¹ Getuige van Angeren, a.v., dl. IV c, p. 413. ² A.v., p. 411. ³ Tekst: a.v., dl. IV b, p. 5.